

نگاه

هزارتوی حق تابعیت

طیبه سیاوشی
نماینده مجلس

● این یادداشت نگاه و تحلیلی است کوتاه بر ماده ۱۰۶۰ قانون مدنی، مواد مرتبط با این ماده و ضمانت اجرای موجود. «ازدواج زن ایرانی با تبعه خارجه در مواردی هم که منع قانونی ندارد موقوف به اجازه مخصوص از طرف دولت است».

نخست مواد مرتبط با بحث را یادآوری می‌کنیم که بیشتر به‌عنوان ضمانت اجرای این ماده قانون هستند: ماده ۵۱ قانون حمایت خانواده: هر فرد خارجی که بدون اخذ اجازه مذکور در ماده فوق و با برخلاف سایر مقررات قانونی با زن ایرانی ازدواج کند به حبس تعزیری درجه پنج محکوم می‌شود.

بحث عدم ثبت نکاح مطابق با ماده ۶۴۵ قانون مجازات اسلامی جرم عمومی بوده که بدون شکایت شاکی خصوصی از طریق مراجع صالحه پیگیری شود. البته ماده ۴۵ اصلاحی قانون ثبت‌احوال سال ۵۵ برای اثبات هویت این افراد مقرراتی را در نظر داشته است.

ماده ۱۷ قانون ازدواج، ماده مرتبط دیگری است که اشاره دارد به ازدواج زن ایرانی با مرد خارجی که منع قانونی ندارد، همراه با اجازه مخصوص، قانونی است البته این اجازه شرط صحت عقد نیست، ولی بدون اجازه وزارت کشور ثبت ازدواج محمل قانونی ندارد.

در جامعه کنونی، فرزندان ناشی از این‌گونه ازدواج‌های غیرقانونی، اغلب جامعه آماری بالغ بزرگ میلیون نفر دارند. در سال ۸۵ و برای اعطای تابعیت به این کودکان بی‌هویت، مجوزهایی مطابق با ماده‌واحد مصوب در آن سال مطرح شد: تا ۱۸سالگی ساکن ایران بوده و به شرط نداشتن سوپیشینه کیفری و امنیتی و رد تابعیت سایر کشورها، اعطای تابعیت آنها بلاامان است.

مشکل موجود در این به این شکل باید در نظر گرفته؛ نبود قوانین حمایتی از زنان ایرانی و همراه‌شدن این معضل با ورود خارجی‌ان مدتها غیرقانونی به ایران و ازدواج با زنان و دختران ایرانی و بچه‌دارشدنشان از یک طرف، از طرف دیگر نبود مجوزی برای ثبت ازدواج‌شان، این فرزندان بی‌هویت را دچار مشکل می‌کند و تابعیت چون از طریق مادر منتقل نمی‌شود، باید به‌گونه‌ای به این موضوع توجه کرد که هم معضل خام‌های ایرانی و فرزندانشان مرتفع و هم ایرانی‌بودن آنها در نظر گرفته شود. شرط مهم همچنین حمایت از زن ایرانی و تاکید بر حق انتقال تابعیت ایرانی برای زنان است. درناتی مسیر باید به‌گونه‌ای محقق شود که این راه مسیری برای تحصیل تابعیت مردان خارجی نشود. همچنین این تسری تابعیت صرفا نسبت به کودکان حاصل از این ازدواج باشد.

نگاه

مطهری:

گزارش مشهد خواننده نشود

● نایب‌رئیس مجلس گفت: «گزارش کمیسیون شوراها در مورد علل ممانعت از برگزاری سخنرانی من در مشهد مقدس بر قصور و کوتاهی دادستان مشهد تاکید دارد اما برای حفظ وقت مجلس اصراری به قرائت آن در صحن علنی ندارم». علی مطهری به «خانه ملت» درباره قرائت گزارش کمیسیون شوراها در مورد علل ممانعت از برگزاری سخنرانی وی در مشهد مقدس در صحن مجلس گفت: «این گزارش براساس بند ۷ ماده ۴۹ آیین‌نامه داخلی مجلس توسط کمیسیون شوراها و امور داخلی تهیه شده که طبق این بند سخنگوی کمیسیون و نماینده دولت هرکدام ۱۵ دقیقه فرصت دارند و شش نماینده نیز به قید قرعه هرکدام پنج دقیقه فرصت اظهار نظر در این خصوص را دارند. در نتیجه یک ساعت وقت جلسه علنی مجلس گرفته می‌شود». نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه در این گزارش آمده است که دادستان مشهد قصور و کوتاهی کرده است، بیان کرد: «با وجود اینکه این گزارش به نفع من است، برای اینکه وقت مجلس گرفته نشود، هفته پیش درخواست کردم که این موضوع از دستور کار مجلس خارج شود». نایب‌رئیس مجلس شورای اسلامی ادامه داد: «در هفته پیش نوبت به این موضوع نرسید، البته برخی از دوستان گفته‌اند امکان خروج آن نیست و با درخواست من نمی‌توان این موضوع را از دستور کار مجلس خارج کرد». مطهری گفت: باید بینیم رئیس جلسه در آن روز در خصوص این گزارش چه تصمیمی اتخاذ می‌کند. همچنین «محمد محمودی‌شاه‌نشین» عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور در مجلس گفت: «این موضوع در دستور کار قرار گرفت ولی قبل از آنکه طرح شود، آقای مطهری با رئیس کمیسیون شوراها صحبت کرد تا قرائت نشود». او تصریح کرد: «گزارش تهیه شده و متن آن موجود است اما نایب‌رئیس مجلس با وجود آنکه گزارش به نفع اوست، درخواست و اصراری برای قرائت آن ندارد».

politics@sharghdaily.ir

گزارش «شرق» از مشکل فرزندان ازدواج زنان با اتباع بیگانه

پدر، مادر، من ایرانی‌ام

عکس: امیرحسین شرف

همین نوع ازدواج‌ها پدیده آمده‌اند و برخی دیگر مشکلات دیگری دارند. در حوزه انتخاباتی به من چند هزار نفر با این مسئله دست‌به‌گیران‌اند. این وضعیتی که هست از یک طرف مشکل امنیتی برای کشور به وجود می‌آورد و از دیگر سو عدم رسیدگی به آن به بحران‌های هویتی در ایران منجر می‌شود».

مجلس در انتظار لایحه اصلاح قانون تابعیت دولت

او درباره اینکه مشکلات امنیتی چیست هم توضیح داد: «به هر شکل کشورهایی متبوع از عراق گرفته تا افغانستان به‌راحتی تابعیت فرد مورد نظر را منتفی نمی‌کنند و این فرزندان با داشتن تابعیت ایرانی-افغانستانی یا ایرانی-عراقی دارای تابعیت ازدواج‌ها هستند و این مسئله از لحاظ امنیتی برای کشور همواره نکاتی را دربر دارد».

جهان‌آبادی البته تاکید دارد که «نهادهای رسمی تاکید دارند گزارش یک میلیون فرزند حاصل از این ازدواج‌ها صحت ندارد. اما آمار را نگفتند». در همین حال، شیران خراسانی تاکید دارد ۸۰۰ هزار تا یک‌میلیون کودک ایرانی از ازدواج زنان ایرانی و مردان افغان به دنیا آمده و در ایران زندگی می‌کنند. شیران نیز در همین زمینه به «شرق» گفته که ایران می‌تواند با اصلاح قانون تابعیت تهدید نیروهای بی‌هویت را به فرصت تبدیل کند. به گفته او «ما باید تهدید موجود را به فرصت بدل کنیم. فرزندی که در ایران متولد شده خودش را جزء سرزمین ایران می‌پند. اگر اینها را شناسایی کنیم بسیار راهکار بهتری است تا اجازه دهیم تعداد زیادی از اینها بی‌شناسنامه، هویت و آموزش کافی در شهرها و روستاها رها باشند».

طرح مجلس به منظور اصلاح بخش‌هایی از قانون تابعیت به نفع زنان و کودکان ایرانی به طور موقت در کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس مسکوت مانده تا لایحه دولت به مجلس برسد. مجلسی‌ها می‌گویند لایحه دولت تمام جوانب کار را دیده و تا چند هفته دیگر به کمیسیون قضائی تحویل داده خواهد شد. پس از رسیدن لایحه به کمیسیون روال بررسی آن در داخل کمیسیون و ارائه آن به صحن علنی مجلس در دستور کار خواهد بود.

جایگاه ویژه زنان در فرهنگ ایرانی و اسلامی

شیران همچنین نکاتی درباره قوانین موجود تابعیت در ایران و ریشه‌های فرهنگی آن به «شرق» گفته «از بُعد فرهنگی و تاریخی و دینی زنان مورد تاکید بوده‌اند و ارزشمند. از منظر دینی ما برای سادات احترام زیادی قائل هستیم. در آموزه‌های دینی در سفارش‌های دینی می‌گویند به سادات احترام بگذارید. ما این را قبول داریم؛ اما می‌گویند سادات یعنی چه؟ پاسخ فرزندان حضرت زهرا (س) است. یعنی به احترام فرزند حضرت زهرا افرادی را سادات می‌دانیم. در آموزه‌های دینی نسب از مادر به بچه می‌رسد. ما معتقدیم که چه پدر و چه مادر ایرانی باشند، فرزند ایرانی می‌شود. خیلی از کشورها هم این را پذیرفته‌اند. همه اینها تخصیص می‌زنند».

او در انتقاد به بازبینی‌نکردن قوانین مرتبط با تابعیت همچنین گفته «به موجب بند ۶ ماده ۹۷۶ قانون مدنی هر زن دارای تابعیت خارجی که با مرد ایرانی ازدواج کند، تابعیت ایرانی پیدا می‌کند؛ اما زن ایرانی حسب همین قوانین نمی‌تواند به فرزندش انتقال تابعیت داشته باشد. در ایران ۸۵ سال پیش قوانین مرتبط با تابعیت نوشته شده است. تابعیت نهادی است که در فقه ما نیامده؛ بلکه به لحاظ حقوق بین‌الملل و وقتی دولت‌ها شکل گرفته‌اند، بحث تابعیت و اقامت‌ها مطرح شد و ما این را از قانون فرانسه الهام گرفته‌ایم. بنسر در طول این ۸۵ سال بسیار رشد کرده و زندگی بین‌المللی برای بشر ساده شده و همه این تغییرات لزوم بازنگری قوانین مرتبط با تابعیت را بیش از هر زمان دیگری متذکر می‌شود».

تفسیر تازه از بند چهارم ماده ۹۷۶ قانون اساسی

به گفته شیران «در ماده ۹۷۶ قانون مدنی شرایط اعطای تابعیت ایرانی به افراد آمده و در قانون اساسی اصل ۴۱ نیز گفته تابعیت حق مسلم هر ایرانی است و کسی نمی‌تواند آن را از فرد سلب کند و هم‌زمان با تولد این حق به شهروند ایرانی اختصاص می‌یابد. فرزندی که از پدر ایرانی در هر کجا به دنیا بیاید حسب قانون مدنی ما ایرانی است. همچنین بند سوم و چهارم ماده ۹۷۶ قانون مدنی گفته «کسانی که در ایران متولد شده و پدر و مادر آنها غیرمعلوم باشند از تابعیت ایرانی برخوردار می‌شوند و کسانی که در ایران از پدر و مادر خارجی که یکی از آنها در ایران متولد شده به وجود آمده‌اند. حالا در مورد فرزندان ناشی از ازدواج زنان ایرانی و مردان افغان هم می‌توان همین اصل را برشمرد. حسب قوانین ایران زن وقتی به ازدواج فردی درمی‌آید زن به تبعیت دولت متبوع شوهر درمی‌آید. وقتی مرد افغان با زن ایرانی ازدواج کند برابر قانون مدنی به تابعیت آن کشور درآمده است. بنابراین به یک تعبیر زن ایرانی وقتی برادر بوده به یک شکل شهروند افغان به شمار می‌آمده و وقتی وضع حمل کرده مادر و پدر آن فرزند غیرایرانی بودند. تفسیر این‌گونه قوانین موجود نیز ما را به این سمت می‌برد که بتوانیم تسهیلاتی برای کودکان حاصل از این ازدواج‌ها در نظر بگیریم که باز هم به دلیل مسائل امنیتی و تفاسیر حقوقی فعلا اجازه آن داده نشده است».

شیران همچنین بر ابعاد زندگی بین‌المللی تاکید کرده و گفته «زندگی بشر زندگی بین‌المللی شده است. براساس آمار در سال ۱۰ میلیون ایرانی سفر خارجی می‌کنند. یعنی یک‌هشتم مردم این کشور زندگی بین‌المللی دارند. بنابراین لازم است که رویکرد قوانین تابعیتی ما نیز به‌روز شود». او همچنین از نکات تازه طرح تابعیت مورد بررسی در مجلس خبر داده و اینکه بناسبت برای فرهیختگان، صاحبان کرسی دانشگاهی، نخبگان، مخترعان و صاحبان سرمایه نیز امکان برخورداری از تابعیت ایرانی به وجود آید که این در قالب مبحث «تابعیت اکتسابی» مورد نظر ما خواهد بود.

جناب آقای مهندس اکبر نیا
مدیر کل محترم هدایت نیروی کار و کاربابی های
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

در گذشت والده گرانقدر شما را مصمیمانه تسلیت عرض می نمایم و از خداوند منان برای ایشان مغفرت و برای بازماندگان صبری جمیل خواستارم.

دکتر سعید سمیعی

WWW
shargh
daily
ir

ادامه از صفحه ۳

تحمل شنیدن صدای مخالف را داشته باشید

رئیس جمهور، مهم‌ترین معضل پیش‌روی دولت را مسئله بی‌کاری و مشکلات اقتصادی خواند و افزود: «نظام بانکی، صندوق‌های بازتشتگی، نبود تعادل در بودجه، مسئله آب و مشکلات محیط زیست از دیگر مسائلی است که باید در چهار سال آینده حل شوند». آقای روحانی با برشمردن اهداف اصلی دولت دوازدهم، خاطرنشان کرد: «هدف اول دولت حل مشکل بی‌کاری است و تلاش می‌کنیم سالانه بیش از ۹۰۰ هزار شغل ایجاد شود».

رئیس جمهور، «تحقق رشد هشت درصدی، مبارزه با فقر و تحقق عدالت اجتماعی» را از دیگر اهداف دولت برشمرد و با بیان اینکه برای رسیدن به رشد هشت درصدی نیازمند ۷۷۵ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری جدید در سال هستیم، افزود: «برای رسیدن به این هدف، بودجه و امکانات دولت کافی نیست و باید بانک‌ها، بازار سرمایه، صندوق توسعه ملی و سرمایه بخش خصوصی به میدان بیاید و سرمایه خارجی نیز جذب شود». آقای روحانی، تومر سالانه را کمتر از هشت درصد خواند و افزود:

تلاش دولت دوازدهم این است که تورم را تک‌رقمی نگه دارد. رئیس‌جمهور افزود: «سال گذشته سالی استثنائی برای اقتصاد کشور بود، زیرا شاهد رشد اقتصادی دو رقمی بودیم و رشد اقتصادی ایران در جهان اول شد». آقای روحانی با اشاره به لزوم مردمی‌کردن اقتصاد و اصلاح نظام بانکی گفت: «اگر بخواهیم به این اهداف برسیم، باید سود بانکی کاهش یابد و وزارتخانه‌ها و بانک‌ها از بنگاهداری دست بردارند». رئیس‌جمهور با بیان اینکه به مردم قول داده‌ایم فقر مطلق تا پایان دولت دوازدهم ریشه‌کن شود، خاطرنشان کرد: «برای رسیدن به این هدف باید با تحول مالیاتی، فاصله دو دهک بالا و پایین جامعه کم، و فقر مطلق ریشه‌کن شود». آقای روحانی، «نوسازی و بازسازی صنایع»، «تحول در اقتصاد دانش‌بنیان» و «انکا به درآمدهای غیرنفتی» را از دیگر برنامه‌های دولت خواند و افزود: «دولت دوازدهم بیش از گذشته با مشکلات آشناست و همه باید برای حل مشکلات کشور به دولت کمک کنند». رئیس‌جمهور همچنین گفت: «تلاش شد در انتخاب وزرا و معاونان رئیس‌جمهور، افرادی کارآمد و خدایسته بدون وابستگی جناحی و حزبی دعوت به کار شوند». در پایان این دیدار، نماز ظهر و عصر به امامت مقام معظم رهبری اقامه شد.

پشتیبان پیوندها

طرح ضربتی اعطای وام قرض الحسنه ازدواج

به مناسبت ولادت حضرت معصومه(س) و آغاز دهه‌ی کرامت

مرداد و شهریور ۱۳۹۶

